

EL RETORN DE MAR I CEL

Xavier Padullés

Mar i cel, a partir de l'obra d'Àngel Guimerà. Text: Xavier Bru de Sala. Adaptació i dramatúrgia: Joan Lluís Bozzo, Xavier Bru de Sala, Anna Rosa Cisquella, Miquel Periel. Direcció: Joan Lluís Bozzo. Intèrprets: Sergi Albert, Carles Alexandre, Anna Argemí, Nando Ateca, Pilar Capellades, Miquel Cobos, Isabel De Llano, Antonio del Valle, Xavier Esparrach, Joana Estebanell, Xavier Fernández, Ferran Frauca, Elena Gadel, Carlos Gramaje, Raúl Grau, Òscar Mas, Anna Moliner, Salva Racero, Xavier Ribera-Vall, Júlia Sesé. Música: Albert Guinovart. Direcció musical: Joan Vives assistit per Sergi Cuenca. Escenografia i vestuari: Isidre Prunés, Montse Amenós. Acrobàcies i entrenament físic: Olivier Roustan. Disseny d'il·luminació: Ignasi Morros. Disseny de so: Juan Manuel Galiano, Óscar Maza. Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya, del 21 d'octubre del 2004 al 2 de gener 2005, i al Teatre Victòria a partir del febrer del 2005.

Dagoll Dagom és una de les companyies introductores del teatre musical a casa nostra a partir del moment que Joan Lluís Bozzo, Miquel Periel i Anna Rosa Cisquella van prendre el comandament del grup, un cop el director d'escena Joan Ollé els va passar el relleu el 1977; des de llavors i des de fa uns deu o quinze anys el teatre musical ja no és una novetat a Catalunya. Tot i que això signifiqui que se n'ha arribat a fer bastant a Barcelona, Dagoll Dagom ha sabut crear en alguns espectacles un valor afegit —que moltes altres companyies del seu estil no han pogut o no han volgut crear— amb muntatges com *Antaviana*, del 1978 —a partir de textos de Pere Calders—, o *La nit de Sant Joan*, del 1981 —ambdós amb música de Jaume Sisa—. Aquests espectacles van ser un intent de crear un musical a la catalana, sense falses adopcions del musical anglosaxó. No sempre hauran estat fidels a aquesta premissa —recordem que també han muntat Gilbert i Sullivan—, però bona part dels seus espectacles més valorats per la crítica i el públic han estat aquells que eren de creació pròpia, com *Flor de Nit*, del 1992, i molt especialment *Mar i cel*. Aquest espectacle, del 1988, l'han tornat a presentar disset anys després. Primer es va estrenar el 21 d'octubre al Teatre Nacional de Catalunya i posteriorment ha estat traspassat l'espectacle al Teatre Victòria, seu de la companyia. A excepció de la renovació lògica en el repartiment en relació amb la producció del 1988, pocs canvis substancials s'hi han fet. És un espectacle amb una posada en escena atractiva. S'agraeix l'orquestra en directe, la qual presenta una partitura millorada per part d'Albert Guinovart que en cap moment es fa monòtona, en què a més, les interpretacions per part dels actors tenen un bon nivell, malgrat que no tots tenen la mateixa qualitat com a cantants. En destaquem, entre d'altres, Elena Gadel, Xavier Fernández o l'incombustible Carlos Gramaje, l'actor que va fer el paper de protagonista en la primera versió.

En l'espai escènic, hi destaca una escenografia espectacular—d'Isidre Prunés i Montse Amenós— dominada per l'omnipotent vaixell, l'element de connexió entre la terra aspra —el mar—

*Mar i cel, de Dagoll Dagom, a partir de l'obra d'Àngel Guimerà.
(David Ruano)*

i el cel —símbol de l'amor etern que es juren els seus protagonistes—. La història d'Àngel Guimerà és ben coneguda, gira a l'entorn d'una història d'amor amb final tràgic entre la catalana Blanca i el corsari àrab Saïd. Tots dos perdran la vida per culpa de la intolerància religiosa del segle XVII. Guimerà, amb el seu estil poètic i la seva estètica humana i popular, ens fa creïbles unes situacions que de bell antuvi podrien semblar inversemblants, cosa que demostra el geni d'aquest autor i d'aquesta obra no tan reconeguda com *Terra baixa* (1897) o *Maria Rosa* (1894), però igual de clàssica que les obres anteriorment esmentades.

Cal agrair a Dagoll Dagom l'esforç per remuntar aquesta obra de Guimerà, una fita que han assolit perfectament i que ha ajudat a recuperar una part d'aquella gran popularitat que va tenir el nostre dramaturg en el seu temps. Constatem com *Mar i cel* és tot un fenomen teatral, el qual ha sabut traspasar les barreres del temps i de les edats entre els espectadors, com així ho vam observar en el concert *Les cent i una nits de Mar i cel* celebrat al mateix teatre el dimecres 23 de febrer.

Aquest musical marca una línia de treball que dignifica el teatre musical per la cerca de formes autòctones i perquè a més aproxima els nostres clàssics als espectadors d'una manera diferent. Aquestes operacions culturals de recuperació dramàtica —ja siguin amb aquest format o amb un altre— sempre són necessàries en un país de tan poca memòria col·lectiva com el nostre. D'altra banda, el tema de l'obra té més actualitat que mai, atès que *Mar i cel*, més enllà de ser una tragèdia romàntica, en el context social actual esdevé un crit de tolerància, ja que denuncia el fonamentalisme —en aquest cas religiós— entre cristians i àrabs. En el nou ordre internacional en què vivim sotmesos, i en un moment en què a Catalunya augmenten les onades de nous immigrants, el missatge de Guimerà acaba essent més actual que mai per la reinvindicació de l'amor i la comprensió per damunt l'odi entre cultures i persones.